

Сучасний стан розвитку національної банківської системи і перспективи її інтеграції до світової фінансової системи

Современное состояние развития национальной банковской системы и перспективы ее интеграции к мировой финансовой системе

Present situation development the national banking system and perspective his integration in world financial system

Досліджено сучасний стан розвитку національної банківської системи і перспективи її інтеграції до світової фінансової системи, запропоновані напрями удосконалення банківської системи України.

Исследовано современное состояние развития национальной банковской системы и перспективы ее интеграции к мировой финансовой системе, предложены направления усовершенствования банковской системы Украины.

Estimation present situation development the national banking system and perspective his integration in world financial system, the propose directions improvement the banking system of Ukraine.

Інтеграція України до світових та європейських економічних і політичних структур загострює актуальну на сьогодні проблему подальшого розвитку вітчизняного банківського сектору. Передумовою для економічного зростання, що має місце в багатьох інших країнах, є стан розвитку банківської діяльності.

Розвиток світового банківського сектору демонструє чіткі тенденції до збільшення розміру банків і диверсифікації їх діяльності шляхом злиття та утворення холдингів. Для європейського ринку тенденція до укрупнення капіталу вже стала визначальною. Але одночасно, як демонструє досвід країн Центральної та Східної Європи, прихід на ринки потужних і великих іноземних банків практично не залишає місця на ринку для національного

капіталу, що підштовхує малі вітчизняні банки до злиття. Так, у Чехії кількість банків унаслідок консолідації зменшилася до 35, у Хорватії – до 43, у Польщі – до 60, у Литві на сьогодні функціонує 15 банків, а в Естонії – всього 7 []. В Україні станом на 01.01.2008 року зареєстровано 175 банків, які володіють ліцензією НБУ на здійснення банківських операцій (табл. 1) [].

Показники банківської системи України (на 01.01.2008):

Таблиця 1.

Показники	Кількість банків
Ліцензії НБУ на здійснення банківських операцій, в т.ч.	175
а) акціонерні товариства, в т.ч.	143
- відкриті акціонерні товариства	101
- закриті акціонерні товариства	42
б) товариства з обмеженою відповідальністю	32
Знаходяться в стані ліквідації, в т.ч.	19
- за рішенням НБУ	16
- за рішенням господарського суду	3

На протязі 2007 року в Україні стало на 5 банків більше (Мотор-Банк, «Союз», «Глобус», «Преміум» і «Роздрібний необмежений сервіс», але мережа банківських філій зменшилась на 3 одиниці і склала 1362 діючих філій.

За підсумками 2007 року можна відмітити, що банківська система України розвивалась більш високими темпами чим економіка країни. Так, за фінансовими результатами діяльності банків, прибуток українських банків за 2007 рік збільшився на 54,3 % порівняно з попереднім роком і склав 7,1 млрд. гривень, власний капітал – на 64 %, зобов'язання – на 77,5 %, активи – на 75,9 % (табл. 2).

Показники розвитку банківської системи України, млрд. грн.:

Таблиця 2.

Показник	2004	2005	2006	01.11.2007	01.12.2007	01.01.2008
Активи	134,52	213,93	340,4	519,3	553,7	598,3
Балансовий капітал	18,66	25,69	43,3	62,0	64,7	69,9
Зобов'язання	115,87	188,24	297,2	457,3	489,1	528,4
Прибуток	1,41	2,2	4,6	5,6	6,3	7,1

Збільшенню доходів банків за 2007 рік в першу чергу сприяло значне зростання відсоткових доходів, які склали 50,8 млрд. гривень. В той же час за підсумками грудня чистий прибуток українських банків склав 0,8 млрд. гривень, доходи – 8,2 млрд. гривень, витрати – 7,3 млрд. гривень.

За 2007 рік збільшилися активи банків на 258,1 млрд. грн. (+75,9 %) до 598,3 млрд. гривень. Крім того, загальні активи збільшилися на 264,5 млрд. гривень (+74,9 %) і склали 617,6 млрд. гривень. Збільшенню загальних активів сприяло зростання кредитів, які надавали банки, на 216,7 млрд. гривень (+80,3 %), із них кредити суб'єктам господарювання збільшилися на 108,5 млрд. гривень (+64,7 %), фізичним особам – на 75,9 млрд. гривень (+97,6 %). Структура загальних банківських активів виглядає так: високоліквідні активи складають 10,3 %, кредитні операції – 78,8 %, вкладення в цінні папери – 4,7 %, дебіторська заборгованість – 0,3 %, основні засоби і нематеріальні активи – 4,5 %, нараховані доходи до отримання – 0,9 %, інші активи – 0,5 %. На протязі року довгострокові кредити збільшилися на 85,7 % до 291,9 млрд. гривень, що складає 60 % від загальної кількості наданих кредитів.

В результаті збільшення доходів, населення стало платоспроможним клієнтом банків. В умовах нерозвинутого фінансового ринку саме банки стали лідерами у здійсненні основних фінансових операцій: кредитних, депозитних, фондових, валютних тощо.

НБУ, як вищий рівень банківської вітчизняної системи, проводить певні заходи для стабілізації та покращення діяльності банків. Так, з 13

лютого 2008 року вступила в силу постанова НБУ № 458 від 17 грудня 2007 року щодо вимог до покриття валютних ризиків банків. Таким чином, при розрахунку адекватності капіталу банків довгострокові активні операції, які будуть проведені з перевищенням строків розміщення засобів над строками залучення, будуть додатково виважуватись із врахуванням коефіцієнту ризику 50 %. В майбутньому таке рішення може призвести до зниження темпів іпотечного кредитування, а також до зростання ставок за довгостроковими кредитами і депозитами. Але банкам необхідно адаптуватися до нових умов і зрозуміло, що для капіталізованих банків це зробити буде не важко. Також НБУ затвердив розподілення банків на групи на 2008 рік за розміром активів. Загальна кількість банків, що входять до групи «потужних», на протязі минулого року скоротилася на 2 і складає 17, група середніх банків збільшилася із 25 до 34 і група невеликих банків скоротилася на 3 – було 108, стало 105.

Статистичні дані за останній період свідчать, що значення банківської системи для економіки України неухильно зростає.

Література

1. Барилюк І. Збалансована система показників - основа стратегічного управління ресурсним потенціалом банківських установ / І. Барилюк // Формування ринкової економіки в Україні. – 2007. - № 19. – С. 147 – 153.